

VESILIIKELAITOKSEN STRATEGINEN SOPIMUS

1. SOPIMUKSEN JA TOIMINNAN KUVAUS

Sopijatahot

Tämän sopimuksen osapuolia ovat Turun kaupunginhallitus ja Turun vesiliikelaitos.

Sopimuksen tarkoitus

Tällä strategisella palvelusopimuksella Turun kaupunginhallitus ja Turun vesiliikelaitos sopivat vesihuoltopalveluiden järjestämisestä ja kehittämistavoitteista.

Turun vesiliikelaitoksen liikeidea, tavoitteet ja arvot

Vesilaitos tarjoaa asukkaille, yhteisöille ja elinkeinoelämälle laadukkaita vesihuoltopalveluja. Jätevedet käsitellään modernissa seudullisessa laitoksessa, jonka puhdistustulos on tehokas ja edistää Saaristomeren hyvän tilan saavuttamista. Talousvesi saadaan seudulliselta tekopohjavesilaitokselta, jonka ansiosta talousveden laatu on parantunut. Halisten laitoksen muuttaminen seudulliseksi varavesilaitokseksi lisää toimintavarmuutta.

Laadun takeena on palveluiden jatkuva kehittäminen sekä omistajahallintaan kuuluva infraomaisuuden ylläpitäminen.

Vesilaitos hoitaa tavoitteidensa mukaiset uus- ja korvausinvestoinnit hankkimallaan rahoituksella.

Tavoitteena on organisoida toiminta uudelleen siten, että seudullinen kuntien omistama vesihuolto-yhtiö huolehtii vesihuoltokokonaisuudesta viimeistään vuonna 2016. Yhtiö tuottaa asiakkailleen laadukkaat vesihuoltopalvelut ja omistajilleen lisäarvoa. Yhtiön vesihuoltotaksat edustavat valtakunnallista keskitasoa.

Vesiliikelaitoksen arvot noudattavat kaupungin yhteisiä arvoja.

Toimintaympäristön muutostekijät

Seudulliset suuret laitosinvestoinnit ovat nostaneet merkittävästi vesiliikelaitoksen käyttökustannuksia ja tarvetta korottaa vesitaksia. Turun taksat ovat kilpailukykyisiä Turun seudulla, mutta suurten laitosten keskimääräistä valtakunnallista tasoa korkeampia. Uudisinvestointeja on rahoitettu liittymismaksuilla, mutta erityisesti pientaloalueella rahoituspohja on riittämätön.

Vesihuoltolaki on uudistumassa vuoden 2013/2014 vaihteessa. Viimeksi lausunnolla oleva versio lisää vesihuoltolaitosten selvilläolo ja tiedoksiantovelvollisuutta ja voi vähäisissä määrin lisätä myös kustannuksia. Merkittävin vaikutus on tulossa hulevesien hallintaan ja sekaviemäroinnin vähentämiseen. Molemmat toimenpiteet ovat välttämättömiä myös sääilmiöiden äärevöitymisen vuoksi.

Omistajapolitiikan mukaisesti selvitetään seudullisen vesihuolto-yhtiön perustamista siten, että myös tuotantoyhtiöt Turun Seudun Vesi Oy ja Turun seudun puhdistamo Oy olisivat osa yhtiötä. Toteutuessaan järjestely tehostaisi pitkällä aikajänteellä vesihuoltopalveluja.

Turun Seudun Vesi Oy:n tekopohjaveden tuotanto ei toimi vielä täydellä kapasiteetilla, mikä on vaikeuttanut Halisten vesilaitoksen veden tuotannon resurssien kohdentamista. Turun Seudun Vesi Oy:n tavoitteena on tehostaa Huittisten esikäsitelylaitoksen toimintaa siten, että yhtiö voi tuottaa Turun seudun vedentarvetta vastaavan vesimäärän vuoden 2014 alussa. Halisten laitoksen ylläpitokäyttöä tekopohjavesijärjestelmän varalaitoksena kehitetään yhteistyössä Turun Seudun Vesi Oy:n kanssa, kun tekopohjaveden tuotanto toimii täydellä kapasiteetilla. Veden tuotannon toteuttamisessa otetaan huomioon käynnissä oleva seutu-yhtiöselvitys.

Kaavoitusohjelman mukaisen asemakaava-alueiden vesihuolto-oinfran vuotuinen investointitarve on useita miljoonia euroja, minkä lisäksi paine laajentaa verkostoa kaava-alueiden ulkopuolelle on suuri. Valtuuston hyväksymässä vesihuollon kehittämissuunnitelmassa on nimetty ne alueet, joille olisi tarvetta laajentaa nykyistä verkostoa. Verkoston laajentamisen lisäksi myös olemassa oleva verkosto ja muut vesihuollon rakenteet vaativat riittävän investointitasoa, jotta omaisuuden arvo ei laskisi ja käyttökustannukset sekä palveluhäiriöt lisääntyisi.

Asiakkaat odottavat perinteisen käynti- ja puhelinasioinnin lisäksi mahdollisuutta joustavampaan sähköiseen itsepalveluun sekä nopeaan viestintään. Vesiliikelaitoksen nykyinen asiakkuudenhallintajärjestelmä ei sellaisenaan anna tähän mahdollisuuksia.

Toiminnan kehittämislinjaukset ja kehittämissuunnitelma

Vesiliikelaitoksen toiminnan läpileikkaavana kehittämishankkeena on seudullisen vesihuolto-yhtiön valmistelu sekä maankäyttöön liittyvä operatiivisen ohjauksen kehittäminen osana kaupunkistrategiaa.

Vesiliikelaitoksen ydintoiminta on vesihuoltopalvelujen järjestäminen ja siihen liittyvä asiakaspalvelutoiminta. Oman toiminnan kehittämisen painopisteitä ovat:

- verkosto-omaisuuden hallinta
- asiakaspalvelu
- viemäroinnin ja jätevedenpuhdistamon toiminnan turvaaminen

Vesiliikelaitos hoitaa toistaiseksi tekopohjavesilaitoksen valvontaa ja ylläpitoa palveluna Turun Seudun Vesi Oy:lle. Palvelua arvioidaan osana seutu-yhtiöselvitystä ja toiminnat järjestetään uudelleen, mikäli seutu-yhtiö ei toteudu.

Vesiliikelaitoksella on ylimääräisissä tiloissaan asunto-, varasto- ja toimitilavuokraustoimintaa, joka ei ole ydintoimintaa. Tästä toiminnasta pyritään luopumaan. Omat henkilöresurssit kohdennetaan toimintavarmuutta vaativiin tehtäviin. Palveluna ostetaan töitä, jotka eivät ole toiminnan kannalta kriittisiä, joiden tarve on vähäinen tai kustannukset suuret suhteessa saatavaan suoritteeseen. Palveluja hyödynnetään myös tilan-

Strateginen sopimus 2014 - 2016

-vesiliikelaitos

Nordman Irina

teissa, joissa tarvittava kapasiteetti vaihtelee omien resurssien hallinnan kannalta liikaa.

Seutuyhtiöselvitystä jatketaan edellisen kauden omistajapoliittisten linjausten mukaisesti. Selvityksessä ja toiminnan järjestämisessä ovat mukana seudulliset vesihuollon laitosyhtiöt sekä naapurikunnista Raisio, Naantali ja Masku. Hankkeen aikataulua on muutettu siten, että yhtiön tulisi aloittaa toimintansa viimeistään vuoden 2016 alusta. Talousarviossa seutuyhtiö on otettu huomioon varaamalla vuosille 2014 -2015 120.000 € yhtiön valmisteluun, mutta varsinainen talousarvio on tehty liikelaitos-muotiselle toiminnalle. Turun vesiliikelaitoksen toiminta lakkaa, mikäli yhtiö toteutuu. Yhtiöittäminen kokonaisvaikutus emon talouteen arvioidaan valmisteluprojektissa. Vesiliiketoiminnan kannalta yhtiöittäminen tehostaisi hallintoa, kun nykyiset kahden yhtiön ja liikelaitoksen toiminnot yhdistettäisiin.

Verkosto-omaisuuden hallinnan tavoitteena on varmistaa korkeatasoinen palvelu ja säilyttää verkoston omaisuusarvo. Korkeatasoisella palvelulla tarkoitetaan, että veden laatu verkostossa säilyy hyvänä ja toimintahäiriöiden määrä on vähäinen. Tämä vaatii ennakoivaa huoltoa sekä jatkuvaa tiedon keräämistä verkostojen tilasta ja veden laadusta sekä saadun tiedon analysointia ja verkostojen oikea-aikaista sekä riittävää saneerausta

Resurssien osalta tämä tarkoittaa, että ennakoivaan huoltoon ja verkostojen tutkimiseen on jatkossa panostettava entistä enemmän. Tätä kautta on kuitenkin lyhyelläkin aikajänteellä saavutettavissa kustannussäästöjä äkillisten korjauksien vähentyessä. Saneerauksessa tulisi vuosittain pyrkiä poistojen suuruiseen eli n. 7 miljoonan euron vuotuisen tasoon.

Halisten tuotantoprosessin työllistävän vaikutuksen helpottaessa resurssoidaan entistä parempaan ostoveden laadun- ja tuotannonseurantaan, verkoston käyttötarkkailuun, veden laadusta tiedottamiseen ja yhteistyön kehittämiseen varsinkin erityisasiakkaiden kanssa. Toiminta parantaa asiakaspalvelun lisäksi riskienhallintaa.

Kaupungin kilpailukyvyyn kannalta on tärkeää saada uusia kaava-alueita ja niille uusia asukkaita. Hyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että vesihuoltopalveluita on alueilla, missä kaavoitustilanteesta riippumatta suuren asukasjoukon tarve, terveydeliset tai ympäristönsuojelulliset syyt sitä edellyttävät. Vesiliikelaitos on toteuttanut asemakaava-alueiden infran ja on valtuuston hyväksymän vesihuollon kehittämissuunnitelman mukaisilla kehittämistarvealueilla usein luonteva infran toteuttaja, mikäli kaupunki katsoo tarpeelliseksi verkoston laajentamisen kaava-alueen ulkopuoliseen asutukseen.

Kaavoitusohjelman mukainen uudisrakentamisen tarve on suunnittelukaudella suuri verrattuna talousarvion yhteydessä asetettuun investointien tavoitteelliseen ylärajaan ja saneerausinvestointien tarpeeseen. Kaavoitusohjelman mukaiseen investointien toteuttamiseen liittyy myös epävarmuustekijöitä, joihin vesiliikelaitos ei omilla toimillaan pysty vaikuttamaan. Investointibudjetin hallinnan vuoksi budjetti tulisi laatia poistojen mukaiselle saneeraustasolle. Uudisinvestointien todellinen rakentamistarve ja rahoittaminen liittymimaksuilla, liikeylillä-mällä, aikaisempina vuosina kertyneellä omalla pääomalla tai muilla keinoin neuvoteltaisiin erikseen, mikäli investointien tarve on suurempi kuin talousarviokaudelle asetettu investoin-

tien yläraja.

Asiakkuuden hallinnan kehittämällä pyritään nykyistä paremmin kohdentamaan resursseja ja toisaalta vastaamaan asiakkaiden muuttuneisiin tarpeisiin. Henkilökohtaisen palvelun täydentäjänä tarvitaan sähköisiä itsepalvelutoimintoja sekä tehostetumpaa ja paremmin kohdennettua suoraa viestintää asiakkaiden kanssa. Tämä vaatii asiakkuudenhallintajärjestelmän uudistamista, mihin on myös talousarviossa varauduttu. Hallinnollisena toimenpiteenä olisi vesiliikelaitoksen nykyistä liittymismaksu- ja hyvityskäytäntöä yksinkertaistettava. Asiakkuudenhallintajärjestelmän uudistaminen ja maksukäytäntöjen yhtenäistäminen ovat välttämättömiä, mikäli seutuyhtiö toteutuu. Niiden kehittäminen osana seutuyhtiön valmistelua on kustannustehokkain ja resurssien hallinnan kannalta paras tapa edetä.

Viemäröinnin ja jätevedenpuhdistamon toiminnan turvaamisella pyritään huolehtimaan siitä, ettei puhdistamatonta jätevedettä pääsisi ylivuotojen kautta vesistöön ja toisaalta, että jätevesi tulisi puhdistettua mahdollisimman tehokkaasti. Molemmat toimenpiteet vaikuttavat suoraan Saaristomereen kohdistuvaan kuormitukseen ja merialueen tilaan. Samalla huolehditaan siitä, ettei viemäriveresi aiheuta ongelmia asukkaille. Toimenpiteenä ovat viemäriverkon saneeraus ja erillisviemäröinnin kehittäminen.

Erillisviemäröinnin kehittäminen edellyttää toimenpiteitä myös liittyyiltä. Vesiliikelaitoksen johtokunta on päättänyt 17.1.2013 §5 yleisten toimitusehtojen mukaisesta kiinteistöillä tehtävästä hulevesien erottamisesta niillä alueilla, joissa vesiliikelaitos on jo toteuttanut erillisviemäröinnin. Siirtymäaika on vuoden 2016 loppuun asti vanhoilla jo erillisviemäröidyillä alueilla ja uusilla viisi vuotta. Samassa yhteydessä on päätetty ottaa käyttöön korotettu perusmaksu tehostamaan toimenpiteitä. Maksun käyttöönotosta ja suuruudesta on päätettävä vuoden 2014 aikana.

2. TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN/MUUTOKSEEN LIITTYVÄT TAVOITTEET

Toimialan kehittämistoimenpiteet ja tulokset strategiaan ohjelmiin ja toimialan kehittämiseen pohjautuen

2.1 Vesiliikelaitoksen kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet

2.1.1 Taloudelliset tavoitteet

Mittari ja toimenpide	Lähtötaso/ 2010	Toteutunut 2012	Enn. 2013	TAE 2014	TS 2015	TS2016
Korko peruspääomalle (1.000 €)	6.242	5.651	4.051	4.051	4.051	4.051
Toimenpide: Kustannuksia hallitsemalla ja tulorakennetta kehittämällä tavoitteena voitollinen vuosi, jolloin kaupungin saama korko on todellista tuottoa.						
Netto-ohjeluku (1.000 €)	15.531	9.901	11.321	11.431	12.204	12.293
Toimenpide: Kustannuksia hallitsemalla ja tulorakennetta kehittämällä.						

2.1.2 Kilpailukyky

Mittari ja toimenpide	Lähtötaso/ 2010	Toteutunut 2012	Enn. 2013	TAE 2014	TS 2015	TS2016
Verkoston laajentaminen (uudisinvestoinnit 1.000 €)	3.683	5.178	5.146	4.072	6.000	6.000
Toimenpide: Vuosittain toteutettavat uudet kaava-alueet tai vesihuollon kehittämissuunnitelman mukaiset verkoston laajentamishankkeet ja niiden rahoittaminen sovitaan vuosittain talousarvioprosessin yhteydessä osana maankäyttöprosessia.						

Strateginen sopimus 2014 - 2016

-vesiliikelaitos

Nordman Irina

2.2 Vesiliikelaitoksen kaupunginhallitukseen nähden sitovat tavoitteet

2.2.1 Viemäröinnin ja jätevedenpuhdistuksen toiminnan turvaaminen (hyvinvointi)

Mittari ja toimenpide	Lähtötaso/ 2008	Toteutunut 2012	Enn. 2013	TAE 2014	TS 2015	TS2016
Mittariin sidottu tavoite: Kiinteistöillä tapahtuvan erillisviemäröinnin lisääminen.	kh: seka- viemäröinti- maksusta luovutaan toistaiseksi. Keinoina neuvonta ja vapaaehtoi- suus	Liikelaitos- johtajan päätös: uusilla erillisviemä- röitävillä alueilla eroteltava	Vljk 17.1. §5: aiemmin erillisviemä- röidyillä eroteltava 31.12.2016 mennessä.	Vljk: Päätös korotetuista maksuista		

Toimenpide:

Erilliviemäröinnin kehittäminen, viemäriverkoston saneeraus, korotettujen maksukäytäntöjen käyttöönotto. Viemärien vuotovesimäärille ja viemäriverkoston ylivuodoille ei pysty asettamaan sitovaa kuutioperusteista tavoitetta, koska niihin vaikuttavat myös vuoden sateisuus, sateisuuden ajallinen ja paikallinen jakauma sekä intensiteetti. Erillisviemäröinnin lisääminen toteutetaan yleensä katutöiden yhteydessä, jolloin siihen vaikuttaa myös kiinteistötoimen saneerausinvestoinnit ja niiden priorisoinnit. Tämän vuoksi kaikki nämä mittarit on esitetty toiminnan muissa tunnusluvuissa ja tässä ainoastaan hallinnolliset toimenpiteet

3. UUDISTAMISOHJELMAN MUKAISTEN TOIMENPITEIDEN ARVIOIDUT KOKONAISVAIKUTUKSET

Toimielin	TAE 2014	TS 2015	TS 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Vesiliikelaitoksen johtokunta	0,2 Milj €	0,4 Milj €	0,2 Milj €	0,0 Milj €	0,0 Milj €	0,0 Milj €

4. TOIMIELINKOHTAISET TIEDOKSI ANNETTAVAT TUNNUSLUVUT

4.1 Vesiliikelaitos	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
KILPAILUKYKYISET TUOTTEET							
Veden vertailuhinta / Suuret laitokset	3,99/4,33	4,87/4,45	4,98/4,75	5,56/5,09	lähestyy ka:ta	lähestyy ka:ta	lähestyy ka:ta
Vesihuollon käyttömaksujen seudullinen sijoittuminen	3. halvin	halvin	halvin	halvin	1-3	1-3	1-3
Talousveden laatu	97,5	98,0	99,0	>97	>98	>99	>99
OMAISUUDEN ARVON SÄILYTTÄMINEN							
Vesijohtoverkoston uusiutumisaika (vuosia)	150	123	147	150	120-160	120-160	120-160
Viemäriverkoston uusiutumisaika (vuosia)	58	65	79	75	<100	<100	<100
HULEVEDEN VÄHENTÄMINEN VIEMÄRISSÄ							
Sekaviemärin pituus km	58,3	56,1	54,8	53,3	vähenee	vähenee	vähenee
Verkosto-ohitukset m ³ /vuosi	15.272	27.467	59.386	<15.000	<15.000	<15.000	<15.000
Vuotoveden osuus jätevedestä (%)	36,0	49,0	43,5	vähenee	vähenee	vähenee	vähenee
KESKEISET SUORITTEET							
Laskutettu vesi (milj.m ³)	12,6	12,2	12,8	12,2	12,3	12,3	12,3
Laskutettu jätevesi (milj.m ³)	12,3	12,0	12,6	12,0	12,1	12,1	12,1
Kakolaan johdettu jätevesi (milj.m ³)	22	23,7	22,5	20	20	20	20

5. TOIMIELIMEN MÄÄRÄRAHAT 1 000 €

5.1 Vesiliikelaitos

Sidotut määrärahat	TP 2012	TA 2013	ENN 2013	SL 2014	HKE 2014	TA 2014	TS 2015	TS 2016
TOIMINTAKATE	9.900	11.263	11.321	11.409	11.409	11.431	12.204	12.293
Toimintatulot	41.207	42.536	42.578	42.790	42.790	42.791	42.671	42.692
Valmistus omaan käyttöön	615	550	630	630	630	630	630	630
Toimintamenot	31.922	31.823	31.887	32.011	32.011	31.989	31.097	31.029
INVESTOINNIT NETTO	11.213	12.510	11.270	11.000	11.000	11.000	12.930	12.830
Investointimenot	11.213	12.510	11.270	11.000	11.000	11.000	12.930	12.830
Rah.osuudet investointeihin								
Pys.vast.hyöd.luovutustulot								
MUUT RESURSSIT								
Henkilötyövuodet	99,4	99	96	95	96	96	95	95

- ENN = Ennuste / SL = Suunnitteluluku / HKE = Hallintokuntien ehdotus